

Lukiokoulutus

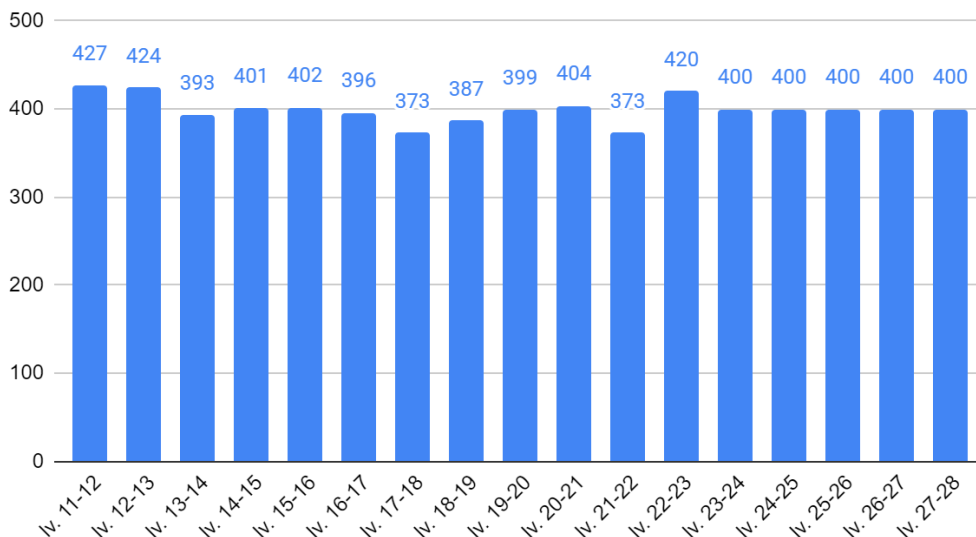
Tilannekuva

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laajan yleissivistyksen antaminen sekä jatko-opintojen ja työelämän kannalta tarpeellisten tietojen ja taitojen kehittäminen. Lukiosta saa yleisen jatko-opintokelpoisuuden yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin.

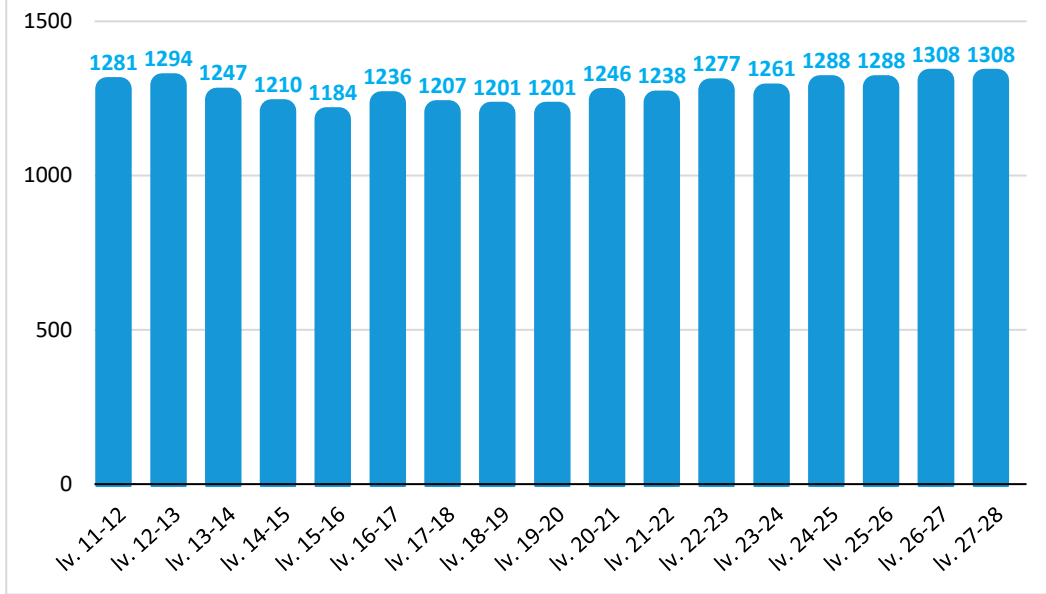
Porin kaupunki järjestää päivälukiokoulutusta yhdessä yksikössä, Porin lukiossa. Se on aloittanut toimintansa 1.8.2021 ja toiminnot on keskitetty yhteen toimipisteeseen "lukiokortteliin" 1.8.2022 alkaen. Rakennuksessa on tehty pieniä muutos- ja kalustustöitä, jotta se palvelee mahdollisimman hyvin lukiokoulutusta. Tilat on mitoitettu nykyisen opiskelijamäärän mukaan. Lukio on ollut mukana valmistelemassa viereisen Valimo-rakennuksen tarveselvitystä. Tämä tila palvelisi etenkin lukion ilmaisutaidon opetuksen kehittämistä. Palveluverkkopäätöksen mukainen lukiokoulutuksen keskittäminen muutti myös lukion hallintoa. Porin lukiolla on rehtori ja suunnittelijarehtori. Rehtoreiden tukena on neljä vararehtoria. Rehtori vastaa myös aikuislukion toiminnasta. Lukio-opetuksen lisäksi siellä annetaan aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opetusta.

Päivälukiossa on noin 1260 opiskelijaa (8/2023) ja noin 75 päätoimista opettajaa. Lukion opiskelijamäärä on ollut viime vuodet tasainen. Lukioden opiskelijamäärien tulevaisuuden ennustaminen on hankalaa. Siihen vaikuttavat etenkin alueen lapsimäärän yleinen kehitys, lukiokoulutuksen vetovoimaisuus suhteessa muihin toisen asteen opintoihin sekä Porin lukiokoulutuksen vetovoimaisuus suhteessa alueen muihin lukioihin. Perusopetuksen tilannekuvassa kerrottu lapsimääräkehitys heijastuu viipeellä lukiokoulutukseen. Porin kaupungin tavoitteena on, että puolet ikäluokasta suorittaa lukion. Lukion vetovoimaisuus vaikuttaa vahvalta.

Porin päivälukioiden 1. vuoden opiskelijoiden määrä ja ennuste

Päivälukion kokonaisopiskelijamäärä ja ennuste

Lukiossa otettiin käyttöön uusi opetussuunnitelma elokuussa 2021. Käytännössä lukuvuonna 2024–2025 koko päivälukio on uuden opetussuunnitelman ja toisen asteen maksuttomuuden piirissä.

Uusi opetussuunnitelma muun muassa velvoittaa tarjoamaan opiskelijoille entistä kattavampaa ja pitkäkestoisempaa opinto-ohjausta sekä tukea sitä tarvitseville. Niin ikään yhteydet ympäröivään maailmaan, etenkin korkeakoulu-, kansainvälisyys- sekä työelämä- ja yrittäjyysyhteistyö, painottuvat entistä enemmän. Porin lukiossa toimii kaksi vuosityöajassa olevaa erityisopettajaa, ja lukuvuodelle 2023–2024 saadun hankerahoituksen turvin on palkattu lisäksi opetusvelvollisuustyöajassa oleva erityisopettaja. Kolmannen erityisopettajan vakinaistaminen vuosityöaikaiseksi on tärkeää. Myös lukion opinto-ohjaajat toimivat vuosityöajassa. Korkeakoulu-yhteistyötä tehdään etenkin Satakunnan ammattikorkeakoulun ja Porin yliopistokeskuksen kanssa.

Opetussuunnitelma korostaa oppilaiden hyvinvointia. Esimerkiksi muutokset korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa ovat lisänneet lukiolaisten suorituspaineita, ja eriasteinen oireilu näkyy esimerkiksi vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tuloksissa. Opiskelijahuoltopalveluiden toimivuuteen ja yhteistyöhön Satakunnan hyvinvointialueen kanssa sekä lukiokoulutuksen toimintakulttuurin kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota. Koronaviruspandemia on lisännyt oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeita, mihin on vastattu mm. hankerahoituksen avulla. Lukuvuodelle 2023–2024 palkataan hankerahoituksella yhteisöpedagogi, jonka avulla entisestään kehitetään lukiolaisten hyvinvointia.

Porin lukiossa on yleislinjan lisäksi valtakunnallisen erityistehtävän saaneet luonnontieteellinen linja sekä urheilulinja. Erityistehtävät on myönnetty määräajaksi, ja ne tulevat uudelleen haettaviksi lähivuosina. Lisäksi erityislinjoina toimivat ilmaisutaidon linja ja englanninkielinen linja. Painotuksina ovat liiketalous ja kuvataide. Etenkin urheilulinjalaisia palvelee Satakunnan urheiluakatemia. Englanninkielinen lukiokoulutus on hakijamäärien perusteella tarpeellinen lisä Porin lukiossa.

Oppivelvollisuuden nostaminen ja säädös toisen asteen maksuttomuudesta vaikuttavat lukiokoulutukseen. Maksuttomuuden arvioidut kustannukset vaihtelevat noin 1800 ja 2500 euron oppilaskohtaisen vuosikustannuksen välillä. Asian arvioiminen on vaikeaa, ja todelliset kustannukset selviävät vähitellen. Koulutuksen järjestäjän hallinnoitavaksi tulee oppilaskohtaisia tietokoneita yli 1200 kappaletta, mikä korostaa tukipalveluiden, kuten ICT-yksikön, merkitystä koulutuksen järjestämisessä. Hallinnollinen työ lisääntyy esimerkiksi oppimateriaalihankintojen vuoksi. Ohjaus- ja valvontavelvoitteiden lisääntyminen aiheuttaa niin ikään kustannuspaineita. Opetussuunnitelmauudistuksen vaatimukset yhdistettyinä maksuttomuuteen saattavat synnyttää vielä ennakoimattomia kustannuksia.

Aikuislukio ja sen antama aikuisten perusopetus ovat tärkeitä palveluita maakunnan keskuskaupungissa. Tulevaisuudessa aikuislukio voi olla nykyiseen tapaan oma oppilaitos tai päivälukion aikuislinja. Ratkaisulla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, mutta toiminnan ja imagon kannalta asiaa tulee pohtia. Opetustarjonnan laajuutta ja painotusta lähi- ja verkko-opetuksen osalta on myös tarkasteltava. Aikuisten perusopetuksen osalta tarvetta on ilmennyt kehittää nykyistä päättövaiheen opetusta vastaamaan monimuotoistuvaa kysyntää sekä laajentaa opetusta alkuvaiheen opintoihin. Vuosikustannukset tälle olisivat noin 75 000 euroa.

Riskit, haasteet, kehittämistarpeet

- Väestökehityksen ja hyvinvoinnin haasteet ja yhteistyö ammatillisen toisen asteen kanssa.
- Yhteistyö Satakunnan hyvinvointialueen kanssa opiskeluhoitopalveluihin liittyen ja riittävien palveluiden varmistaminen
- Hallinnon ja tukipalveluiden riittävä taso
- Opiskelijoiden aiempaa suurempi heterogeenisuus yhdistettynä laajentuneeseen oppivelvollisuuteen haastaa organisaation osaamista ja toimintakulttuuria. Vaaditaan opiskelijoiden aiempaa vahvempaa tukemista oppimiseen ja hyvinvointiin liittyen
- Nykyinen lainsäädäntö ei anna mahdollisuutta suorittaa ylioppilastutkintoa englannin kielellä. S2-opetuksen merkitys lisääntyy.
- Opiskelijavalinnat korkea-asteelle tehdään yhä enemmän ylioppilastutkinnon arvosanojen perusteella. Tämä edellyttää laajaa kurssitarjontaa.

Toiminnalliset tavoitteet

PAINOPISTE	Osaava Pori		
TAVOITE	Koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta yliopistoon		
TEKO	Monikielinen lukio- ja ammatillinen koulutus		
TOIMENPIDE	Lisätään monikielisten opiskelijoiden kiinnittymistä lukiokoulutukseen heidän ohjaukseen vahvistamalla ja opintopolkujaan mallintamalla. Yksilökohtaisella ohjauksella tuetaan kielitaidon kehittymistä sekä suomen että englannin kielessä. Henkilökuntaa koulutetaan.		
MITTARI	S2 -tukiopintojaksojen lukumäärä.	Lähtötaso	Tavoitetaso
		3 (lv. 2022 - 2023)	7

Yhden tukiopintojakson kustannus on noin 3000 euroa. Osa kuluista katetaan kohdennetulla valtionosuudella.

PAINOPISTE	Osaava Pori		
TAVOITE	Koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta yliopistoon		
TEKO	Alueen korkeakoulujen toimintaedellytysten tukeminen		
TOIMENPIDE	Lisätään opiskelijoiden tuntemusta Satakunnan korkeakoulujen mahdollisuuksista, kehitetään opiskelijoiden ongelmanratkaisu- ja teknologiataitoja sekä ohjelmointiosaamista.		
MITTARI 1	Maakunnan korkeakoulut ovat esitelleet koulutustarjontansa lukiolla opiskelijoille.	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Kyllä	Kyllä
MITTARI 2	Teknologiapainotteisissa kokeiluissa mukana olevien opettajien lukumäärä.	5 (lv. 2022-2023)	8

Kustannusvaikutuksia lähinnä henkilökunnan kouluttamiseen, laitehankintoihin ja vierailuihin liittyen. Katetaan pääosin hankerahoituksella.

PAINOPISTE	Osaava Pori		
TAVOITE	Koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta yliopistoon		
TEKO	Terveelliset, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset oppimisympäristöt sekä laadukas opetus		
TOIMENPIDE	Lukiokoulutukselle luodaan laatukäsikirja, jossa kuvataan lukion toiminnan prosessit.		
MITTARI	Laatukäsikirja on luotu.	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Ei	Kyllä

Kustannukset katetaan pääosin hankerahoituksella.

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori		
TAVOITE	Pori on lasten ja nuorten kaupunki		
TEKO	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on meille erityisen tärkeää.		
TOIMENPIDE	Varmistetaan, että tukea tarvitsevat opiskelijat löytävät avun piiriin mm. kehittämällä tukipajatoimintaa, tehostamalla erityisopetuksen resurssointia ja kehittämällä opiskeluhuoltoon liittyvää yhteistyötä		
MITTARI 1	Kolmannen erityisopettajan vakinaistaminen	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Ei	Kyllä
MITTARI 2	Opiskelijahuollon palveluiden yhteistyön prosessikuvaus valmis	Ei	Kyllä

Taloudelliset tavoitteet

1. Lukiokoulutuksen opetuksen yksikkökustannus €/opiskelija nousee enintään talousarvion palkankorotusvarauksen verran. Lähtötaso vuosi 2022. Vuoden 2023 talousarvion palkankorotusvaraus 3,63 % ja 2024 talousarvion varaus 3,98 %.

Lähtötaso 4744,67 €/opiskelija   Tavoite 5112,59 €/opiskelija

2. Lukiokoulutuksen kustannukset nousevat vuositasolla enintään Tilastokeskuksen Julkisten menojen hintaindeksin (opetustoimi) verran.

Tavoitetaso: Käyttökustannukset nousevat enintään hintaindeksin verran.

Lukiokoulutuksen normaalia kustannuskehitystä on arvioitu 3 %:n vuosittaisella kustannusten kasvulla. Opiskelijamäärä on pysynyt tasaisena ja sen ennustaminen on hankalaa. Lukion vetovoima on ollut suhteellisen hyvä ja opiskelijamäärät voivat lievästi kasvaa. Toisaalta ikäluokkien pieneneminen saattaa vaikuttaa myös lukiokoulutuksen opiskelijamääriin. Lukiokoulutus keskitettiin yhteen toimipisteeseen 1.8.2022 alkaen, jolloin mahdollisuudet opetuksen taloudelliseen järjestämiseen parantuivat. Kurssitarjontaa kyetään myös pitämään kattavana. Sen sijaan lainsäädännön muutokset muun muassa oppivelvollisuusiän laajentaminen ja maksuton toinen aste aiheuttavat lisäkustannuksia. Opintojen tukitoimiin on myös panostettava tehostamalla opintojen ohjausta ja erityisopetusta. Oppivelvollisuusiän nostamisesta, maksuttomasta toisesta asteesta sekä lukio-opintojen tukitoimien, opintojen ohjauksen ja erityisopetuksen lisääminen nostavat kustannuksia vuodesta 2023 eteenpäin arviolta 270 000 euroa. Tämä on otettu huomioon kustannuskehityskaaviossa.